

Maatschappelijke Agenda Katwijk

Opdracht Ondersteuning en versterking vrijwilligers 2023

Inleiding	
De Maatschappelijke Agenda Katwijk	We willen dat iedereen in Katwijk - voor zover dat mogelijk is - mee kan doen in de samenleving. Daarom willen we dat de gemeente, inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en instellingen voor elkaar klaarstaan en de handen ineenslaan. In de Maatschappelijke Agenda (MAG) heeft de gemeente Katwijk beschreven wát er precies nodig is aan zorg, werk, meedoen, opgroeien en ontwikkelen. Vijf belangrijke punten: -Sociale veiligheid: inwoners van Katwijk leven in een veilige omgeving -Gezondheid: inwoners van Katwijk zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl -Zorg en Ondersteuning: inwoners die hulp nodig hebben, merken dat ze een hogere kwaliteit van leven hebben en zelf de regie krijgen over hun leven -Opgroeien en ontwikkelen: in Katwijk krijgen kinderen en jongeren optimale kansen -Meedoen: inwoners van Katwijk doen mee en dragen hun steentje bij aan de maatschappij Met de Maatschappelijke Agenda (MAG) werken we op een nieuwe manier: eerst stellen we doelen, vervolgens kijken we naar de resultaten. Aan de hand van die resultaten passen we de activiteiten aan. Ook een belangrijk punt: samenwerken. Organisaties, verenigingen, ondernemers en burgers nemen zelf de regie en bedenken oplossingen. Zo zorgen we er samen voor dat iedereen mee kan doen.
Hoofdpogave	De opdracht Ondersteuning en versterking van vrijwilligers valt onder twee hoofdpogaven: Zorg & Ondersteuning en Meedoen. Opgave Zorg & Ondersteuning - Inwoners van Katwijk zijn gezond en hebben een gezonde levensstijl Inwoners die hulp nodig hebben en deze hulp ontvangen, ervaren een hoge kwaliteit van leven en hebben regie over hun leven. Veel mensen kunnen deze ondersteuning en hulp zelf regelen, maar dat geldt niet voor iedereen. We willen dat iedereen de ondersteuning kan vinden die hij nodig heeft. We werken met één toegang, waarbij we aan het begin van elk traject de vraag goed verhelderen. De bewoner stelt een bepaald doel en daar wordt de hulp op aangepast. De hulp is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. De hulpvragen verschillen per persoon, vandaar dat er niet altijd zware en professionele hulp hoeft te worden ingeschakeld. Er is een eigen netwerk (familie, vrienden, burens), maar ook mantelzorgers en vrijwilligers maken het mogelijk dat mensen in hun eigen omgeving ondersteund kunnen worden. Opgave Meedoen - Inwoners van Katwijk nemen deel en dragen bij aan de maatschappij Meedoen heeft verschillende kanten. We willen graag dat mensen basisvaardigheden (o.a. lezen, schrijven) beheersen, werk hebben, genoeg inkomen hebben en zichzelf ontwikkelen door mee te doen aan activiteiten in de vrije tijd. Meedoen gaat ook over hoe we met elkaar

	omgaan en dat we er met elkaar voor zorgen dat iedereen kan blijven meedoen. We willen dat Katwijk openstaat voor al haar inwoners en dat iedereen zich geaccepteerd voelt.
Waarom deze opdracht?	
Maatschappelijk doel opdracht	In deze opdracht streven we ernaar dat alle inwoners een bijdrage leveren aan de samenleving. Door voor elkaar te zorgen en door mee te doen aan de Katwijkse samenleving. We willen dat (kwetsbare) inwoners en verenigingen hun eigen kracht en zelfredzaamheid versterken. Vrijwilligerswerk versterkt vaardigheden, bovendien wordt ermee een sociaal netwerk opgebouwd, waardoor we eenzaamheid tegengaan. Het ondersteunen en versterken van vrijwilligers geeft gewaardeerde en vitale vrijwilligers. Vrijwilligers die hun werk op de juiste manier kunnen uitvoeren. Iemand die op zijn plek zit, tot bloei komt en gewaardeerd wordt, blijft zich inzetten. Zo draagt vrijwilligerswerk een steentje bij aan het welzijn van de Katwijkse inwoners.
Achtergrondinformatie	
Algemene achtergrondinformatie gemeente Katwijk	De gemeente Katwijk heeft een rijk verenigingsleven. Duizenden inwoners zijn vrijwillig actief bij verschillende organisaties, zoals kerken, sportverenigingen en maatschappelijke organisaties. De vrijwilligers zetten zich met heel hun hart in voor de Katwijkse gemeenschap. Zij leveren een flinke bijdrage aan het welzijn van onze Katwijkse inwoners.
Toekomstige ontwikkelingen	Op het gebied van vrijwilligerswerk staan we binnen de gemeente Katwijk voor een paar uitdagingen. Dat komt door de volgende ontwikkelingen: - Nadruk op meer zelfredzaamheid; - De zorgvragen stijgen, meer mensen hebben zorg nodig; - De zorg- en ondersteuningsvragen worden ingewikkelder; - De vergrijzing zorgt voor een afname van vrijwilligers wat door corona zichtbaarder is geworden. - De wet- en regelgeving rondom vrijwilligerswerk is ingewikkelder geworden; zo worden er aan vrijwilligerswerk een hoop eisen gesteld. Dit zorgt voor druk op de vrijwilliger; - Takenpakketten van vrijwilligerswerk zijn complexer en uitgebreider, door de toenemende zorgvraag en wet- en regelgeving; - Vrijwilligers zijn op zoek naar kortstondige en eenmalige activiteiten. Deze ontwikkelingen maken het lastiger om enthousiaste en vitale vrijwilligers binnen de gemeente Katwijk te vinden en te houden. Verschillende organisaties hebben laten weten dat ze zich zorgen maken over het feit dat er niet genoeg vrijwilligers binnen de vereniging zijn om de boel draaiende te houden en de vrijwilligerstaken uit te voeren. Deze zorg hangt samen met de trend dat, vooral jonge, vrijwilligers zich niet meer voor lange tijd binden aan één organisatie. Ze maken nu eerder een keuze voor een bepaald type vrijwilligerswerk - dat ze bij meer organisaties kunnen doen. Het komt dus steeds vaker voor dat vrijwilligers zich voor eenmalige klussen of een korte periode op projectbasis willen inzetten. Dit betekent echt een uitdaging voor organisaties die eraan gewend zijn dat vrijwilligers zich voor een lange periode toewijden en inzetten.

	Door al deze ontwikkelingen zien we ook een beweging dat verenigingen/organisaties ervoor kiezen om professionele krachten in te zetten en geen gebruik meer maken van de inzet van de vrijwilliger (dit noemen we ook wel de zogenoemde verdringing van de vrijwilliger). Dit betekent dat de vrijwillige inzet minder wordt en dit vinden wij géén goede ontwikkeling. Doordat de samenleving complexer wordt verwachten we dat de kwetsbare inwoners steeds kwetsbaarder worden en dat deze inwoners daarom ook meer begeleiding en ondersteuning nodig hebben om in de samenleving mee te kunnen doen. Activering en/of vrijwilligerswerk kan voor deze inwoners een uitkomst zijn om zich te helpen te ontwikkelen en kleine stappen te zetten richting zelfredzaamheid. De begeleiding en ondersteuning van deze inwoners vraagt om meer specifieke kennis en inzicht van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. In 2021 is er gestart met de maatschappelijke diensttijd (MDT) voor jongeren tussen de 14 en 27 jaar op vrijwillige basis. Voor deze jongeren zijn Doe plekken bij (vrijwilligers)organisatie nodig, wat een uitdaging op zich is. Deze Doe plekken zijn over het algemeen niet de meest beschikbare plekken binnen het vrijwilligerswerk. Begeleiding van de jongeren wordt door jeugd- & jongerenwerk verzorgd. Het accent van deze opdracht zal in de komende jaren echter steeds meer komen te liggen op de doorontwikkeling van het expertisecentrum. Waardoor het ondersteunen en versterken van (jonge) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties goed afgebakend is en het matchen van vraag en aanbod gefaciliteerd wordt.
Gewenste situatie	
Inhoud van de opdracht	Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zijn ontzettend belangrijk, ze vormen een belangrijke aanvulling op professionele organisaties en instanties. Daarom is het belangrijk dat zij goed worden ondersteund, zodat ze het werk vol energie, met veel plezier en op de juiste manier kunnen blijven doen. Ondersteuning betekent níet dat hun werk wordt overgenomen. Het gaat er om dat vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers, waaronder jongeren, in hun kracht worden gezet en zelf de uitvoerende taken oppakken. De opdracht bestaat uit twee verschillende deelopdrachten: 1) Aanwezigheid ondersteuningspunt/expertisecentrum Deze deelopdracht bestaat uit het ondersteunen en versterken van (jonge) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties (opdracht A), waarbij er ook een aanpak is voor de ondersteuning en versterking van kwetsbare inwoners als vrijwilliger (opdracht B). A. <u>Ondersteunen en versterken van (jonge) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties</u> Met het oog op de toekomst is het een uitdaging om over voldoende vitale vrijwilligers in de gemeente Katwijk te blijven beschikken. Daarom willen we graag een zichtbaar en laagdrempelig ondersteuningspunt/expertisecentrum speciaal voor vrijwilligers en -organisaties. Een ondersteuningspunt dat hen toerust, zonder taken over te nemen. Dit

punt ondersteunt alle potentiële vrijwilligers, (minder zelfredzame) vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties bij het organiseren, vinden en/of uitvoeren van de vrijwilligerstaken.

In deze opdracht gaat het heel concreet om het promoten, adviseren en informeren van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. We willen dat het voor vrijwilligers en organisaties helder is waar en bij wie zij terecht kunnen voor advies, informatie of ondersteuning. Ook denken wij bij het ondersteunen en versterken van vrijwilligers aan het aanbieden of faciliteren van trainingen (bijvoorbeeld Niet-Plus training, eenzaamheidstraining, signaleren van huiselijk geweld), intervisie, workshops en cursussen. Het ondersteuningspunt biedt vrijwilligers de mogelijkheid om zichzelf te ontwikkelen, door middel van opleidingsmogelijkheden. Ook is er oog voor de overbelasting en het overvraagd zijn van de vrijwilliger. De (individuele) waardering van de vrijwilligers wordt uitgevoerd en past bij de behoeften van de vrijwilligers en organisaties.

Naast het informeren en adviseren gaat het in deze deelopdracht om het *bemiddelen* tussen vraag en aanbod van (jonge) vrijwilligers en vrijwilligerswerk. Door zicht te hebben op de behoeften, interesses en mogelijkheden van de vrijwilliger en de vraag van de vrijwilligersorganisaties worden vraag en aanbod gematcht. Dit kan een langdurige samenwerking zijn, maar juist ook een eenmalige kortstondige match. Denk hierbij aan korte projecten, Doe plekken voor jongeren activiteiten en acties, zoals de inzet bij NL Doet, helpen bij een festival of op Burendag. De inschrijver weet dus of er een match is gerealiseerd (warme overdracht), het aantal bemiddelingen en de tevredenheid van de vrijwilligers en de vrijwilligersorganisaties. Ook al er geen match is gerealiseerd of als er tussentijds afscheid van elkaar wordt genomen is er contact met de vrijwilliger en vrijwilligersorganisatie, zodat de juiste nazorg wordt geleverd. We zien graag in de inschrijving terug hoe deze match kan worden gerealiseerd, een digitaal platform moet onderdeel zijn van de beschrijving.

Een voorwaarde in de opdracht is dat de inschrijver op de hoogte is van de sociale kaart van de gemeente Katwijk, de link weet te leggen tussen de verschillende organisaties en in goed contact staat met het wijkteam. Door deze link met het wijkteam worden zowel de vrijwilliger, de inwoner als de vrijwilligersorganisatie op tijd geholpen als blijkt dat de vrijwilliger de taken niet meer (helemaal) kan uitvoeren. De inschrijver heeft dus een totaaloverzicht, waardoor hulpvragen en aanbod samenkomen. Nogmaals: het gaat in deze opdracht dus heel duidelijk om het bieden van ondersteuning en niet om het overnemen van de taken.

B. Ondersteuning van minder zelfredzame groepen

Het ondersteunen en versterken van vrijwilligers betekent ook dat er aanbod is om de kwetsbare inwoner te ondersteunen en te versterken. Iedereen moet mee kunnen doen, ook mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, laag inkomen, laagopgeleiden, anderstaligen, ouderen en mensen met een beperking. Kwetsbare inwoners worden gestimuleerd om zich maatschappelijk in te zetten voor de samenleving. Het doen van activerende werkzaamheden en vrijwilligerswerk kan ertoe leiden dat zij de mogelijkheid krijgen om hun eigen kracht te ontdekken en te

	versterken. Het naar vermogen mee doen leidt tot een gevoel van waardering en meerwaarde. Het ondersteuningspunt stelt de kwetsbare inwoner centraal en zorgt voor een passende match. Samen met de inwoner en, indien aanwezig, de professional wordt er gekeken naar de mogelijkheden en de interesses van de vrijwilliger. Wat voor type werkzaamheden kunnen er gedaan worden? Gaat het om activerende werkzaamheden? Of om meer vrijwilligerswerk? Is er een individueel- of groepstraject mogelijk? Is er extra begeleiding nodig? Kan vrijwilligerswerk een opstap zijn naar betaalde arbeid? Het ondersteuningspunt zorgt voor een vast aanspreekpunt en heeft regelmatig contact met de vrijwilliger en organisatie, er is zicht op de onmogelijkheden en mogelijke ontwikkelingen van de vrijwilliger. Het nauwe contact met de vrijwilliger en de vrijwilligersorganisatie is bij deze groep ontzettend belangrijk. Wanneer blijkt dat de vrijwilliger een stapje kan maken zorgt het ondersteuningspunt, samen met de samenwerkingspartners, voor een passende vervolgplek. Het is ook mogelijk dat de vrijwilliger langdurig dezelfde werkzaamheden doet, omdat dit het meest passend is. De ontwikkeling is voor elke vrijwilliger verschillend. Het werken met kwetsbare vrijwilligers op een plek vraagt om de juiste ondersteuning bij de vrijwilliger en (vrijwilligers)organisaties. Het ondersteuningspunt geeft informatie en advies en gaat in gesprek met de vrijwilligers en de vrijwilligersorganisatie over wat er van hen wordt verwacht. Het ondersteuningspunt biedt trainingen en intervisie aan, zodat verenigingen weten hoe ze kwetsbare vrijwilligers (structureel) kunnen begeleiden. De inschrijver heeft zicht op de doelgroep en heeft een duidelijk beeld hoe kwetsbare vrijwilligers ondersteund en begeleid kunnen worden. Ook weet de inschrijver hoe de sociale kaart van de gemeente Katwijk eruit ziet en hoe de verbinding tussen organisaties tot stand komt. Van belang in deze opdracht is de samenwerking en afstemming met verschillende maatschappelijke organisaties, de gemeente en Provalu. De opdracht houdt dus in dat het ondersteuningspunt ook een aanpak heeft om kwetsbare vrijwilligers en (vrijwilligers)organisaties te ondersteunen en versterken. Met als doel dat vrijwilligers door de activerende werkzaamheden en het vrijwilligerswerk onderdeel zijn van de maatschappij en zich naar vermogen kunnen ontwikkelen. 2. Talentontwikkeling jongeren <i>Maatschappelijke Diensttijd (Project Talent)</i> In 2021 is er gestart met de maatschappelijke diensttijd (MDT) in Katwijk (in onze regio wordt het project ook wel 'Project Talent' genoemd). In de MDT staan jongeren centraal en worden zij ondersteund bij het organiseren, vinden en/of uitvoeren van de maatschappelijke diensttijd. Ook worden jongeren die dreigen buiten de samenleving te geraken, getraind en gemotiveerd om een positieve bijdrage te leveren aan de samenleving. De begeleiding van de jongeren wordt verzorgd door het jeugd- en jongerenwerk. In 2023 wordt voor het MDT een nieuw ZonMw traject opgestart voor de komende 3 jaar. Het "Project Talent" gaat een nieuwe fase in waarin

	de focus komt te liggen op het matchen van de jongeren met een geschikte Doe Plek. De MDT bestaat uit korte of lange projecten (minimaal 80 uur in maximaal 6 maanden). De omschrijving van de maatschappelijke diensttijd luidt: “MDT is geen werk op grond van een arbeidsovereenkomst, geen (maatschappelijke) stage en <u>geen</u> vrijwilligerswerk, maar bevat wel elementen hiervan. MDT onderscheidt zich door de combinatie van maatschappelijke impact én talentontwikkeling. Terwijl werk, stage en vrijwilligerswerk gericht zijn op één van deze twee, productieve arbeid of kennismaking met vrijwilligerswerk. Het uitvoeren van de maatschappelijke diensttijd is dus niet verbonden aan het volgen van een opleiding”. De inschrijver heeft een duidelijk beeld van hoe de MDT wordt doorontwikkeld de komende jaren. Een duidelijk plan van aanpak hoe de werving en begeleiding van jongeren eruit ziet en hoe samenwerking tussen organisaties tot stand komt en succesvol is. Om tot een succesvolle maatschappelijke diensttijd te komen is het van belangrijk om jongeren in het hele proces centraal te stellen. De volgende elementen zijn voor de inschrijver van belang: - Een professionele en ervaren projectorganisatie; - Werving van jongeren sluit aan op leefwereld jongeren; - Aanbod, werving van Doe plekken, begeleiding en erkenning voor jongeren; - Een netwerk binnen het jeugd- en jongerenwerk en eventueel een samenwerking met professionele (jeugdhulp)instellingen in Katwijk en omgeving. De inschrijver beschrijft bij zijn inschrijving hoe aan bovengenoemde elementen wordt voldaan.
Doelgroep	Alle vrijwilligers, toekomstige vrijwilligers, vrijwilligersorganisaties, jongeren, scholen, jeugd- en jongerenwerk, verenigingen, ondernemers, organisaties en bedrijven.
Wat willen we bereiken: effecten, resultaten	Met het uitvoeren van deze opdrachten bereiken we het volgende: • Vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuning • Hulpvraag en aanbod sluiten op elkaar aan • Meer inwoners nemen deel en dragen bij aan de maatschappij • Het informele netwerk in de gemeente Katwijk wordt versterkt • Verenigingen weten hoe ze om moeten gaan met de (jonge) vrijwilliger anno 2022 • Meer verenigingen zijn toegankelijk voor jongeren (Doe plekken) • Vrijwilligers zijn vitaal en voelen zich gewaardeerd Specifiek voor minder zelfredzame inwoners en talent ontwikkeling • De zelfredzaamheid van kwetsbare inwoners die zich vrijwillig inzetten wordt vergroot • De basisvaardigheden van kwetsbare inwoners worden ontwikkeld • Jongeren nemen deel aan de maatschappij, en ontwikkelen burgerschap en solidariteit en oriënteren zich op studie en werk
Evt. aandachtspunten/vraagstukken per thema of wijk/buurt	Vanaf 2023 is de begeleiding van jongeren die aan het MDT traject (talentontwikkeling) meedoen beledigd bij Jeugd en Jongerenwerk. Wel wordt er vanuit vrijwilligersondersteuning gewerkt aan het bewerkstelligen van Doe plekken voor jongeren bij vrijwilligersorganisaties zodat jongeren kunnen meedoen aan de maatschappij en zich kunnen ontwikkelen.

	In de 2 ^e helft van 2022 wordt een beleidskader re-integratie opgesteld waarin ook de uitgangspunten voor participatietrajecten worden geborgd. Ter overbrugging blijft de lijn voor deze MAG opdracht in 2023 gelijk.
Bijbehorende effectindicatoren	Wij verwachten dat opdrachtnemer in het plan van aanpak beschrijft 'hoe' het project en/of de activiteiten bijdragen aan de beoogde maatschappelijke effecten. Ook wordt in dat plan van aanpak beschreven aan welke doelen, zoals deze zijn beschreven in het Databoek Maatschappelijke Agenda 2021-2023 een bijdrage wordt geleverd. Gedurende de looptijd van het plan van aanpak gaan wij hierover in gesprek met de opdrachtnemer. Het databoek is in februari 2022 geactualiseerd en is te vinden op www.detoekomstvankatwijk.nl , specifiek hier: Voortgangsrapportage MAG - versie college 1 maart 2022 2814929 4.0 .Pdf (detoekomstvankatwijk.nl)
Beoordeling aanvraag	
Beoordelingscriteria	Op het beoordelingsformulier in de beoordelingsleidraad staan de criteria waarop uw aanvraag wordt beoordeeld en hoeveel punten u hiervoor kunt krijgen.
Huidige situatie	
Feiten en cijfers - databoek	26% van de inwoners verricht vrijwilligerswerk in een wijk in Katwijk in 2020. In 2016 was dit 30% en ook de norm voor 2023 staat op 30%.
Afbakening	
Bereik	Vrijwilligerswerk is een opdracht voor de gehele samenleving. Verenigingsondersteuning in het kader van stimulering van sport en bewegen en arbeidsmatige dagbesteding vallen buiten deze opdracht. In 2022 is er door de oorlog in de Oekraïne inzet en coördinatie van vrijwilligers bij de opvang van deze specifieke groep vluchtelingen. Deze coördinatie en inzet van vrijwilligers vallen niet binnen deze opdracht.
Kaders	
Landelijk	Diverse wetgeving qua doelgroep bepaald, zie Regels voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties Vrijwilligerswerk Rijksoverheid.nl
Gemeentelijk	Maatschappelijke Agenda 2019-2023
Budgettair	€ 207.071. De financiering voor onderdeel 2 (maatschappelijke diensttijd) maakt geen onderdeel uit van dit bedrag. Voor dit onderdeel zullen separaat afspraken worden gemaakt.
Doorlooptijd	1 jaar: 2023
Aantal opdrachtnemers	Professioneel aanbod: één opdrachtnemer